

**TYSTIOLAETH YSGRIFENEDIG
I'W CHYFLWYNO YN SESIWN GRAFFU'R PWYLLGOR MENTER A BUSNES AR
Y METRO, SEILWAITH Y RHEILFFYRDD A
MASNACHFRAINT Y RHEILFFYRDD - 24.02.16**

Cyflwyniad

1. Diben y papur hwn yw cyflwyno tystiolaeth ysgrifenedig i'r Pwyllgor Menter a Busnes ar ymchwiliad y Pwyllgor i'r blaenoriaethau ar gyfer dyfodol seilwaith rheilffyrdd Cymru; amlinellu'r cynnydd sydd wedi'i wneud ar gynllunio a chyflawni Metro De Cymru, gan ystyried anghenion Prifddinas-Ranbarth Caerdydd; ac yn olaf y cynnydd o ran trosglwyddo Masnachfrait Rheilffyrdd Cymru a'r Gororau 2018 i Gymru.

Ymchwiliad i Seilwaith y Rheilffyrdd

2. Rydym wedi ymrwymo i wneud gwasanaethau rheilffordd yn ganolog i'n system drafnidiaeth i gyrraedd ein huchelgais i fod yn economi ddeinamig sy'n ffynnu. Ym masnachfrait bresennol Cymru a'r Gororau, mae dros 955 o wasanaethau yn cario rhyw 65,000 o deithwyr bob dydd, a rhwng 2003 a 2014, teithiodd trenau 32 y cant yn fwy o gilometrau i ateb y cynnydd yng ngalw teithwyr. Disgwylir i'r fath alw cynyddol barhau ac rydym yn awyddus i annog mwy o bobl i deithio ar y trên.
3. Rydym hefyd wedi ymrwymo i weithio tuag at gyflymu newid moddol o gludo nwyddau ar y ffyrdd i gludo nwyddau ar y rheilffyrdd. Derbyniais bob un o argymhellion Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar Gludo Nwyddau Cymru, ac mae llawer ohonynt yn ymwneud â'r rheilffordd a'i phwysigrwydd i rwydweithiau cludo nwyddau aml-foddol.
<http://gov.wales/docs/det/report/140402-freight-task-finish-final-report-en.pdf>.
4. Mae felly'n hollbwysig bod rhwydwaith y rheilffyrdd yng Nghymru yn addas i'r diben. Rydym yn parhau i weithio'n agos â Network Rail i ddatblygu ei Astudiaeth o Lwybrau Cymru - dogfen bwysig wrth asesu blaenoriaethau cyllido'r cyfnod rheoli nesaf a thu hwnt.
<http://www.networkrail.co.uk/long-term-planning-process/welsh-cymraeg-route-study/>
5. Rydym yn gweithio gyda Llywodraeth y DU i sicrhau bod Cymru'n elwa ar gyfleoedd buddsoddi sydd ar gael gan ffynonellau cyllido yng Nghymru a Lloegr.
6. Rwyf wedi gofyn i'r Ysgrifennydd Gwladol dros Drafnidiaeth roi arian i foderneiddio Prif Lein Gogledd Cymru yn ystod Cyfnod Rheoli 6 er mwyn manteisio i'r eithaf ar gyflymu Cam 2a HS2 i Crewe. Mae fy swyddogion yn gweithio gyda phartneriaid yn y Gogledd ac ar draws y ffin i ddatblygu'r achos busnes dros drydaneiddio Arfordir y Gogledd.
7. Yn ogystal, rydym wedi sicrhau Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth gyda'r Adran Drafnidiaeth ar gyfer y Gogledd i gydnabod y berthynas agos rhwng economïau Gogledd Cymru a Gogledd Lloegr. Bydd y Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth hwn yn sicrhau bod barn ac amcanion rhanddeiliaid yng Nghymru yn cael eu cydnabod a'u hystyried, mewn perthynas â datblygu Strategaeth Trafnidiaeth Gogledd Lloegr ac wrth ystyried opsiynau buddsoddi.

TYSTIOLAETH YSGRIFENEDIG
I'W CHYFLWYNO YN SESIWN GRAFFU'R PWYLLGOR MENTER A BUSNES AR
Y METRO, SEILWAITH Y RHEILFFYRDD A
MASNACHFRAINT Y RHEILFFYRDD - 24.02.16

8. Rwyf wedi mynegi fy siom wrth yr Ysgrifennydd Gwladol dros Drafnidiaeth am yr oedi i waith trydaneiddio Prif Lein y Great Western i Abertawe ac rwy'n pwyso arno i roi sicrwydd y bydd y prosiect yn cael ei gwblhau cyn gynted â phosibl yng Nghyfnod Rheoli 6. Rwyf hefyd wedi gofyn am gadarnhad y caiff y gwaith i ledu'r lein ar hyd Prif Lein y Great Western ei gwblhau yn ystod y gwaith trydaneiddio er mwyn gwella'r capasiti ar gyfer nwyddau, yn enwedig am fod y lein yn rhan o lwybr Trafnidiaeth Traws-Ewropeaidd craidd ar gyfer nwyddau.
9. Yn fy marn i, annigonol yw'r mecanweithiau sydd ar gael i ddwyn Network Rail i gyfrif am y cynlluniau gwella rydym yn eu hariannu. Er enghraifft, cafodd Prosiect Gwella Capasiti ac Amseroedd Teithiau rhwng y Gogledd a'r De - nad yw'n allbwn a reoleiddir - ei orffen gan Network Rail yn hwyr, dros y gyllideb a gyda chwmpas gostyngol.
10. Rydym o blaid datganoli cyfrifoldeb ar gyfer pennu blaenoriaethau a chyllid Network Rail mewn perthynas â Llwybr Cymru, fel y mae'r drefn yn yr Alban. Mae adroddiadau ariannol gan y Swyddfa Rheilffyrdd a Ffyrdd yn awgrymu i lai nag 1% o gyllid gwella Network Rail gael ei wario yng Nghymru rhwng 2011 a 2015, sef y cyfnod pan gafodd Llwybr Cymru Network Rail ei sefydlu.

Metro De Cymru a Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd

11. Bydd Metro De Cymru yn system trafndiaeth fodern, aml-foddol, integredig o safon. Bydd yn cynnig gwasanaethau rheilffordd cyflym, aml a dibynadwy a bydd rhwydwaith y bysiau yn rhan ohono. Yn ogystal â chysylltu ein cymunedau â'i gilydd, bydd yn cefnogi economi Cymru drwy wella cysylltiadau Cymru â gweddill y DU ac Ewrop.
12. Rhaglen dymor hir yw Metro De Cymru. Bydd yn dod â manteision yn y ffordd fwyaf effeithlon posibl. Bydd hyn yn golygu y bydd rhai llwybrau'n cael eu blaenoriaethu ar gyfer buddsoddiad cychwynnol i wella capasiti trac er mwyn galluogi cynnydd mewn amlder y gwasanaeth i gyflawni amcanion y Metro.
13. Rydym yn darparu Cam 1 y Metro ar hyn o bryd. Ar 11 Mehefin y llynedd, agorodd y Prif Weinidog orsaf drenau newydd tref Glynebwy yn swyddogol. Rydym hefyd yn ariannu gwelliannau ar lein Glynebwy a fydd yn caniatáu i fwy o wasanaethau gael eu cyflwyno yn y dyfodol, gan wella gorsafoedd ac ariannu gwelliannau i lwybrau bysiau, oll yn rhan o Gam 1 y Metro.
14. Rydym yn cysylltu proses datblygu a chaffael Cam 2 y Metro â phroses caffael masnachfrait Cymru a'r Gororau. Rydym yn gweithredu ar sail canlyniadau ac allbynnau, gan roi gwybod i'r diwydiant yr hyn rydym am ei weld o ran swyddi a gwasanaethau, effeithiau economaidd trawsnewidiol hirdymor, gwasanaethau mwy aml a chyflym, ansawdd gwell a gwelliannau amgylcheddol. Bydd y diwydiant yn ein helpu i ddatblygu'r ffordd orau i gyflawni'r canlyniadau hynny. Rydym yn credu y bydd y dull hwn yn rhoi atebion arloesol inni a all rhoi mwy inni

TYSTIOLAETH YSGRIFENEDIG
I'W CHYFLWYNO YN SESIWN GRAFFU'R PWYLLGOR MENTER A BUSNES AR
Y METRO, SEILWAITH Y RHEILFFYRDD A
MASNACHFRAINT Y RHEILFFYRDD - 24.02.16

am ein harian, a darparu canlyniadau gwell o'u cymharu â'r model cytundebol gwreiddiol ar gyfer cynigion trydaneiddio leiniau'r Cymoedd.

15. Mae Prifddinas-Ranbarth Caerdydd, sydd wedi rhestru cysylltedd gwell yn un o'i phrif flaenoriaethau, wedi cydnabod pwysigrwydd prosiect y Metro i ffawd economaidd y rhanbarth.
16. Mae consensws cryf ar draws y Bwrdd a'r rhanbarth bod y Metro yn brosiect trawsnewidiol arwyddocaol. Gyda chysylltedd trafnidiaeth gwell yn ganolog iddo, mae'r prosiect yn hanfodol i gyflawni canlyniadau economaidd a chymdeithasol ehangach Prifddinas-Ranbarth Caerdydd.

Masnachfaint Cymru a'r Gororau 2018

17. Rydym yn gweithio gyda'r Adran Drafnidiaeth i drosglwyddo swyddogaethau masnachfaint y rheilffyrdd i Weinidogion Cymru erbyn dechrau 2017.
18. I baratoi ar gyfer dyfarnu'r fasnachfaint newydd, rydym yn holi'r cyhoedd i weld blaenoriaethau teithwyr amdani. Cyhoeddwyd dogfen ymgynghori 'Pennu Cyfeiriad Rheilffyrdd Cymru a'r Gororau', ar 22 Ionawr a gallwch ei weld ar ein gwefan yn <http://gov.wales/consultations/transport/160121-rail-franchise/?skip=1&lang=cy>. Bydd yr ymgynghoriad yn dod i ben ar 18 Mawrth.